

Synpunkter på granskningsversionen för detaljplan för Näset i Vika, MSN0239/22.

Naturskyddsföreningen anser att planen innebär ett otillräckligt hänsynstagande till kommunens egna klimatmål. Lokaliseringen medför onödiga transportavstånd. Förutsättningarna för kollektiva förbindelser hindrar miljövänliga val. Personliga resor och samhällsservice kommer att bli bilberoende. Kommunen har inte heller visat hur den potentiella ökningen av växthusgaser som exploateringen medför ska kompenseras på annat håll. Det finns inbyggda konflikter med översiktsplan, kommunala mål och strategier.

Vi ifrågasätter också om underlaget för vattenhanteringen är tillräckligt.

Det kommunala utsläppsmålet

Kommunen har förklarat klimatnödläge, vilket uppfordrar till adekvata åtgärder. Huvuddelen av kommunens klimatutsläpp har sitt ursprung i fossildrivna transporter. Både kommunens klimatmål (målområde 5, Bekämpa miljö- och klimatförändringar) och kommunens klimatbudget visar att kraftiga sänkningar av utsläppen krävs på transportsidan för att nå klimatmålen på lokal nivå och för att vara samstämmiga med såväl nationell- som EU-nivå. I sammanhang vid planeringen av Näset (och andra nya bostadsområden) betyder det i klartext att alternativ till individrelaterade bilresor måste vara en nödvändig del. Vi konstaterar att så inte är fallet.

Ogenomtänkt lokalisering

Det motiv som framförs för planen är bostadsförsörjningssituationen i Vika och det allmänt hållna landsbygdsprogrammets önskan att ge fler möjligheten att bosätta sig på landsbygden. På sikt finns säkert ett behov av fler bostäder i Vikaområdet, men det finns även signaler på att tomter och bostäder i Vika ligger ute till försäljning långa tider. Vi anser att en seriös inventering av möjliga platser som tillfredsställer riktlinjerna i översiktsplan (Översiktsplan Falun/Borlänge 2014-06-12) och trafikstrategi (Falun kommun trafikstrategi 2012-10-11) bör föregå anläggandet av nya bostadsområden. Kommunen bör vara mer orienterad om de lokala förutsättningarna innan man tar till sig ett exploateringsintresse som går så på tvärs mot de intentioner som finns i den övergripande planeringen.

Konflikter med översiktsplan, kommunala mål och strategier

Falun kommuns trafikstrategi, med målbild 2030, är en av grunderna för översiktsplanen. Här finns bland annat visionen att *”Transportsystemet är ekonomiskt, miljömässigt och socialt hållbart för medborgare och näringsliv i hela kommunen.”* Vi fäster oss särskilt vid punkterna 3 B *”Klimatpåverkande utsläpp från fordonstrafiken ska minska”*. Och 5 D *”Möjligheten att resa*

hållbart på landsbygden ska förbättras". Ingen av dessa punkter verkar ha varit vägledande när det gäller det aktuella detaljplaneförslaget.

Av samrådsredogörelsen framkommer synpunkter som att planförslaget strider mot översiktsplanen bland annat med hänvisning till dess kapitel-2.2.1 som säger *"att kommunen har ett lokalt ansvar för att minska klimatförändringar"* som bland annat innebär *"ett medvetet användande av samhällsplaneringen för att minimera eller effektivisera transporter mellan målpunkter"*. I översiktsplanens kapitel 2.5 som handlar om *"Bebyggelsestrategi för stadsregionens omland"* säger man att *"Spridd bebyggelse, det vill säga enstaka hus eller mindre husgrupper utanför detaljplanerat område eller utanför sammanhållen bebyggelse ska undvikas av miljömässiga, ekonomiska och natur- och kulturmiljökäl."*

Kommunen svarar genomgående på detta och liknande påpekanden att man med anledning av avvikelserna därför gjort ett planprogram (beslut kommunfullmäktige 2022-10-13), en åtgärd som därmed skulle sanktionera det föreliggande detaljplaneförslaget. Det egentliga syftet med planprogrammet är dock, enligt kommunens egen utsaga, att klargöra de kommunalekonomiska förutsättningarna för exploateringen. Dessa är inte lysande med avsaknad av robusta åtgärder för väghållning, kollektivtrafik och VA-frågor och förväntade framtida kostnader för samhällsservice. Det är naturligtvis fritt att göra ett planprogram, men det legitimerar inte avstegen från översiktsplanen.

Varken planprogram eller förslag till detaljplan svarar på frågorna som kan ställas med hänvisning till ovanstående punkter i den kommunala översiktsplanen och inte heller när det gäller kommunens mål för växthusgaser. Vår uppfattning är att detaljplaneförslaget saknar substans på den avgörande punkten om transporterna till och från området. Det framgår att resorna från och till området kommer att ge ett nettotillskott av växthusgaser till kommunen och därmed skulle försvåra ambitionerna att uppnå kommunens klimatmål.

Brist på kompensatoriska åtgärder

I stället hänvisar kommunen i samrådsredogörelsen att det får anses vara ett individuellt ansvar att minska växtgasutsläppen och att utsläppsminskningar får göras genom åtgärder i andra delar av kommunen. Kommunens svar är otillfredsställande. Helt klart är individuella förändringar i levnadsmönster mm väsentliga för att komma till rätta med klimatkrisen. Förutsättningar för detta måste dock gå hand i hand med övergripande åtgärder, så att individen kan göra lämpliga val. Vi anser att kommunen inte har visat hur den potentiella ökningen av växthusgaser som exploateringen medför ska kompenseras på annat håll, antingen genom åtgärder i kommunens egen verksamhet, genom strukturella förändringar eller mobilityåtgärder som minskar utsläppen.

Miljöpåverkan på Runn

Ytterligare en sak som bekymrar är hanteringen av avlopp och dagvatten. Mottagare är en av sjön Runns fåtaliga grunda vikar. Grunda vikar är i allmänhet viktiga reproduktionsområden för fiskar och andra vattenlevande organismer. I planen bedömer man, utan att visa egentligt sakligt stöd, att man klarar kraven för godkända värden på använt vatten som släpps ut i, eller letar sig till sjön. Det framkommer dock inte vilka förutsättningar som den grunda viken har för att ta emot avloppsvatten mm och dess roll i sjöns ekosystem. En studie som klarlägger förhållandena bör vägleda innan man bestämmer sig för om Runn är en lämplig mottagare.

För Naturskyddsföreningen i Falun

Anders Gottberg